

ჩვენს ხელს

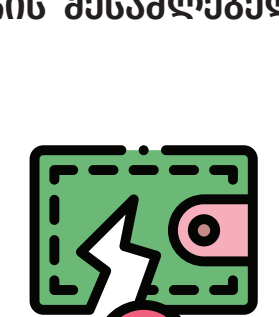
სადავობა?

ფოკუს ჯგუფის დისკუსიების შედეგები

ოქტომბერი 2020

სიუნიცა და უზუზუპოზა

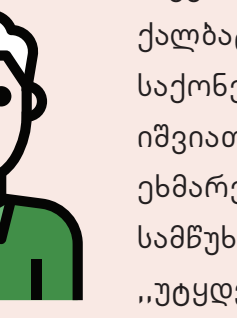
განათლებლის მიუხედავად, რამდენიმე საშუალო აღმშენებელი არ არის, დასაძრავად მხოლოდ თბილისში ან საზღვარგარეთ არის შესაძლებელი;

საზღვარგარეთ ნასულები არჩენენ ოჯახებს და ამ დარჩენილებს მუშაობის მოტივაცია არ აქვთ;

საშუალო ადგილები ახალგაზრდობისთვის უფრო, ვიდრე შედარებით ასაკიანი ადამიანებისთვის;

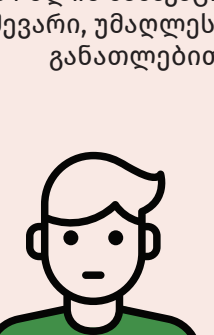
პანდემიისას სახელმწიფო დახმარება ძალიან მნიშვნელოვანი იყო.

44 წლის მამაკაცი, დასაქმებული, ზეგდების რაიონი.

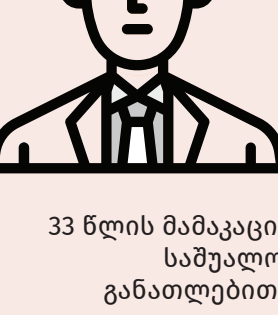
„ჩვენთან ბაზრობებზე ქალბატონები დგანან. როცა მათ საკონტაქტო ან მოქაფეთ, ან მოქაფეთ, იშვიათია, რომ მათ ქმრები ეზმარებიან ბარის გადაღანაში. სამუშაოდ, მამაკაცებს „უყვებოდნენ“, რომ ბარი და თოხი დაიკაონ, მაგრამ არ „უყვებოდნენ“, თავიანთ ცოლებს ვიღაცის მოსაგულად რომ გზავნიან. მაყვს ხელისანი, რომელიც სულ მუხუნება, რომ მას აქვს შედეგივად „პასოსონის“ პრობლემა, ბედონი რომ მოუხილოს.“

„გამრეგული ფაბრიკა-ქარნები უნდა ამუშავდეს. მხოლოდ თხილის ქარხანა მუშავს, ისიც სუბურნად და ძალიან დაბალი ანაზღაურებით.“

54 წლის მამაკაცი, უმუშევარი, ზეგდების განათლებით.

„ახალგაზრდები სადავ იღებენ განათლებას, იქ რჩებიან სამუშაოდ ან მიდიან სხვა ქვეყნებში: თურქეთში, პოლონეთში - და იქ მუშაობენ ფიზიკურად. თუ ჩამოვლენ სოფელში, დარჩებიან უმუშევრები და ეს დიდ პრობლემას წარმოადგენს. სოფელში რომ დარჩეს, უნდა იყოს ფერმერი და პქონდეს საკმარისი მიწის ფართი.“

26 წლის მამაკაცი, უმუშევარი, რაიონი.

48 წლის ქალი, დასაქმებული, უმაღლესი განათლებით.

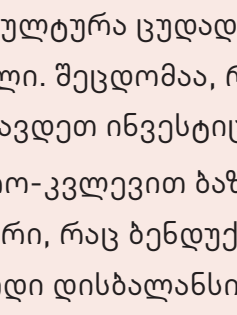
„დევნილები ძლივს შეუძლებენ პურის ფულს. მათი შემოსავალი 45 ლარია, ცხოვრობენ ჩაკეტილ ბინებში. მათთვის მიწის ფართები არ არის, მეცხოველეობა არ არის, ბინისი არ არის. თუ ოჯახში შემოსავალი და მას 200 ლარი შემოსავალი 3 აქვს, ეს არის ბედნიერება. იმ საწყალ პენსიონერს ართმევენ ფულს, რომ ოჯახში პურის ფული იყოს. ეს არის ტრაგედია. მოხვას არ აქვს წამლის ყიდვის საშუალება. ის იღანს ეპიკრიდს იმიტომ, რომ ოჯახს პური აჭაობს.“

„ადრე, განმუხურის საქონლის 80% გადადიოდა ადმინისტრაციული სახელმწიფოს ტერიტორიაზე და ესარგებლობდით იქური საქონლებით, ახლა კი ეს შეუძლებელია ოკუპაციის გამო.“

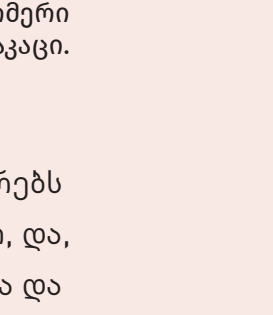

33 წლის მამაკაცი, საშუალო განათლებით, დასაქმებული.

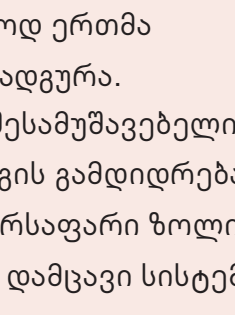
სოფლის მეურნეობის განვითარების და ნაყოფიერების სისტემური პროგრამები

ნიადამის დასვა აღადგინა სისტემური დონისძირებით უნდა მოხდეს;

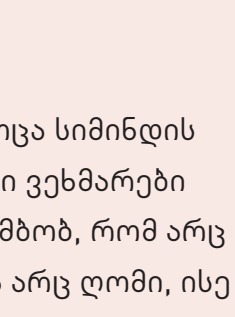

მინანა საკუთრების არარსებობა აბრკოლებს სოფლის მეურნეობის განვითარებას და ნაყოფიერებას;

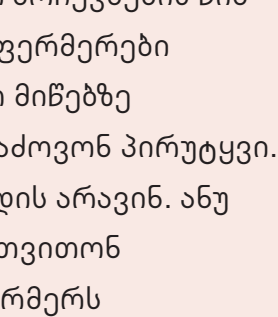
მეურნეობის დაბალი დონე ახალგაზრდობის მოსახლეობასაც და შრომის ნაყოფიერებასაც.

„დასაქმებული საქართველოში თითქმის მსხვილად გამოიწვია თხილი. სამუშაოდ, როგორც კი თხილი მიწიდან გადის, გახდა, დაავადებები გახდნენ. ამას უკიდურესობაში შეიქცა ხელი. ეს კულტურა უცდად იყო შესწავლილი. შეუდგოდა, როცა ამაში არ ჩადვთ ინვესტიცია.“

52 წლის ფერმერი მამაკაცი.

„მხოლოდ ნაკლები მუშის აღდგენა და ნიადაგის გამოდირება საკმარისი არ არის. ამას ემატება კლიმატის ცვლილება და გლობალური დათბობა. წელს, მაგალითად, მოსავლის 15% მხოლოდ ერთმა მცენარეულ დღემ გაანადგურა. სხვა ღონისძიებები შესაძლებელია, როგორცაა: ნიადაგის გამოდირება, საირიგაციო სისტემის მოწყობა, ქარსაფარი ზონის გამოება, სეცესვისა და მზისაგან დამცავი სისტემების დაყენება.“

57 წლის კაცი, უმაღლესი განათლებით, წაღვებისა.

55 წლის ქალი, ზეგდების რაიონი.

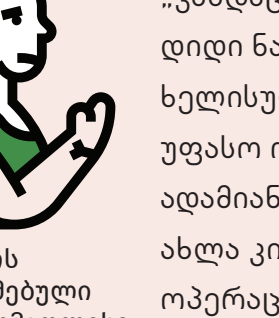
„ყოველ წელს, როცა სიმინდის მოსავლის აღებაში ვეზმარები ჩემს მეუღლეს, ვაბობ, რომ არც სიმინდი მინდა და არც ღობი, ისე გემყვებს წელში ორივეს ფიზიკური შრომა, გვახერებს და გვანადგურებს. ჩვენს შვილებს, ამის შემხედვარეთ, გული უცრუდებათ და ქალაქში გარბიან. მცირეგაზარტიანი ტექნიკა რომ გქონდეს, ბევრად გაეიოლებდით საქმეს, წელშიც არ გაეზღვებდით და ახალგაზრდებს გადინებასაც შევაკავებდით.“

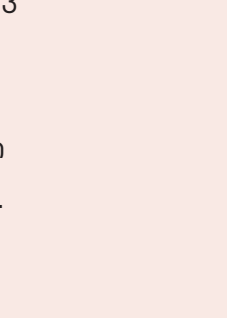
55 წლის მამაკაცი, უმაღლესი განათლებით, ზეგდების რაიონი.

„ვერ იპოვი ფერმერს, რომელსაც მინა თავის საკუთრებაში ან თუნდაც სახელმწიფოსგან პქონდეს იჯარით აღებული. მუნიციპალური საკუთრებაშიც არ არის ეს მიწები. სახელმწიფო ყოველ არეგებებზე ამ მიწებს აზღაურებს თითქმის დასაყვად. ფაქტობრივად, რაც ქვეყანა დამოუკიდებელია, ეს პრობლემა გადაიქცა პოლიტიკურ საკითხად. ყოველი არეგებების წინ არის საუბარი მიწის გადაცემზე. ფერმერები იძულებული არიან, სახელმწიფო მიწებზე პარტიზანულად იმუშავდნენ და 3 აძოვეს პირუტყვი. თავის შროვ, არც გადასახადს იღებს არავინ. ანუ გამოდის, რომ სახელმწიფო არც თვითონ სარგებლობს ამ მიწით და არც ფერმერს ასარგებლებს. სახელმწიფო უნდა გადაახდებინოს ფერმერს მიწის ფული, თვითონაც ისარგებლოს და ფერმერეც ასარგებლოს. ფერმერი იქ ან საქონლის სადგომს აიშენებს, ან რძის ქარხანას. დღეს საშუალოდ ალპური და სუბალპური ზონის საძოვრებზე შესაძლებელია მაღალი ხარისხის ყვდის წარმოება. თბილისში კაბინეტში მყოფმა კაცმა ის იყოს, ვის როგორ და რაწარად სჭირდება ეს მიწა.“

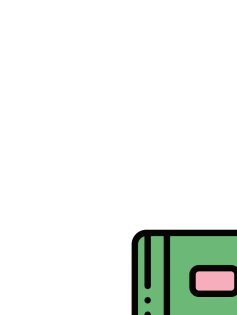
ჯანდაცვის ხარისხისა და ხარისხის

საყოველთაო დაზღვევა საფორმაციო მოვალეობა უფრო ხელისშეწყობის ბაზაზე;

რამდენიმე ჯანდაცვის ხარისხი ძალიან დაბალია.

46 წლის დასაქმებული ქალი, უმაღლესი განათლებით.

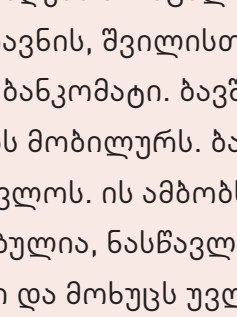
„ჯანდაცვის განვითარების მხრივ დიდი ნახტომი გაკეთდა. მინა ხელისუფლების დროს არ იყო უფასო ოპერაციები და რამდენი ადამიანი იღუპებოდა ამის გამო. ახლა კი სრულად ფინანსდება ოპერაციები.“

„ექიმის სამი გენდერობაში რეგულარულად მიხრდა ერთსა და იმავე სახეობის ქვირად ღირებულ ანტიბიოტიკებს ისე, რომ დაზარალნი არც მოუთხოვია. თბილისში ექიმებთან ვიზიტის შემდეგ გავარკვევ, რომ არასწორად მიღებული მედიკამენტებით ორგანიზმიც გავეინადვრე და ჯიბეც დავეცარიედე.“

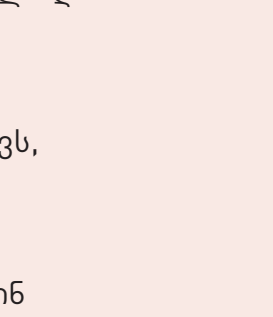

49 წლის ქალი, ზეგდითი.

განათლების სისტემის გაუმჯობესება

განათლების მოტივაცია დაბალია, დასაძრავის მიხედვით ქალბატონებს საზღვარგარეთ ნასულები ძალიან მძიმე გავლენა მოახდინებს;

პროფესიული განათლების მძიმე მხარდაჭერა საჭირო.

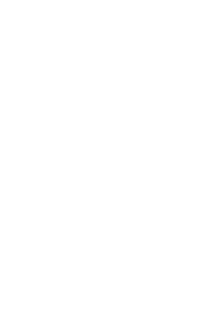
37 წლის ქალი, დასაქმებული, უმაღლესი განათლებით.

„მშობლებს არ სცალიათ შეიღებოდათ, ფაქტობრივად, ოჯახში არ არის დედა. სკოლაში მოკავები ბავშვები იშვიათია, რომ უსაფრთხოდ იყვნენ, მანქანა არ დედავით. როცა ბავშვს ნაღველი, რუგული, კოლაში არ აქვს, თან მოხეტელი ამას ვერ ხედავს, რადგან არ სცალია ამისთვის და ის მხოლოდ ფულს აგზავნის, შეიღებოდათ მშობელი ხდება მხოლოდ ბანკომატი. ბავშვი კი წიგნის ნაცვლად ყიდულობს მოზილურს. ბავშვს მოტივაცია არ აქვს, რომ იწავლოს. ის ამბობს, რომ დედამეტი განათლებულია, ნასწავლია, მაგრამ წავიდა უცხოეთში და მოხვას უღლის, რომ არ ვინაწყო, ვინ დაბასაქმებს, თუ დამასაქმებენ - რას მომეცენ ხელფასს?“

50 წლის ქალი, დასაქმებული, უმაღლესი განათლებით.

„ასევე უნდა გაძაღვიროთ პროფესიული მიმართულებით სწავლება, არ არის ადენტი იურისტი საჭირო, საბოლოო საქმეებში დერგად, შემდეგული ორად, ორი სარაგია, სულ მალე მათი შემცვლელი იქ იქნება არავინ. არაფორმალური განათლების მიმართულებითაც უნდა ვიმუშაოთ ჩვენს მენტლობაზე და ცნობიერება ავუმალოთ ჩვენს შვილებს, რომ ადრინდელი დრო აღარაა: თუ მოსწავლე ოროსანი იყო, ავგებდნენ პროფესიულ სისწავლებლებს.“

39 წლის მამაკაცი, დასაქმებული, უმაღლესი განათლებით.

ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება

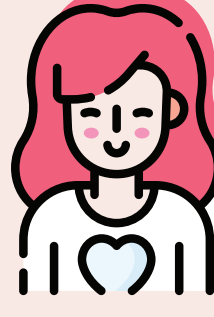
დევნილთა კომპაქტური ჩასახლება იხიროდ სასხეობებლად შეუფერებალია.

43 წლის უმუშევარი, დევნილი ქალი, უმაღლესი განათლებით.

„ჩვენს მუხობას საცხოვრებლად უვარჯიხის სტატუსი და შესაძე კატეგორია მივინძვ. ეს კი ნიშნავს იმას, რომ ქულებში კი არ იქნება ოჯახების კარგი განთავსება, არამედ საცხოვრებლად უვარჯიხის“

„იყო შემთხვევები, როცა სიაში სხვა ემერა და სულ სხვა ოჯახები იღებდნენ ბინებს.“

37 წლის საშუალო განათლების, უმუშევარი, დევნილი ქალი.

პუბლიკაციის მომზადება შესაძლებელი გახდა ამერიკელი ხალხის მხარდაჭერის შედეგად, ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) დაფინანსებით და აღმოსავლეთ-დასავლეთის მართვის ინსტიტუტის (EWI) ACCESS-ის პროექტის მხარდაჭერით. პუბლიკაციაში გამოთქმული მოსაზრებები შესაძლოა არ ასახავდეს USAID, ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის ან/და EWI-ის შეხედულებებს. მის მინარხზე ასახულებულია მხოლოდ ავტორი.